

Βρυξέλλες, 17 Νοεμβρίου 2023
(OR. en)

15116/23

RECH 487

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	<i>Προετοιμασία του Συμβουλίου [Ανταγωνιστικότητα (Εσωτερική Αγορά, Βιομηχανία, Έρευνα και Διάστημα)] της 7ης-8ης Δεκεμβρίου 2023</i> Αξιοποίηση της έρευνας ως εργαλείου για την οικονομική και βιομηχανική ανάκαμψη και ανθεκτικότητα — Συζήτηση προσανατολισμού

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες σημείωμα της Προεδρίας με θέμα «Αξιοποίηση της έρευνας ως εργαλείου για την οικονομική και βιομηχανική ανάκαμψη και ανθεκτικότητα», ενόψει της συζήτησης προσανατολισμού στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας της 8ης Δεκεμβρίου 2023.

**Αξιοποίηση της έρευνας ως εργαλείου για την οικονομική και βιομηχανική ανάκαμψη και
ανθεκτικότητα**

Συζήτηση προσανατολισμού

Τα τελευταία χρόνια ο κόσμος, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αντιμετωπίζει συνεχείς κρίσεις και πιεστικές ενεργειακές και οικονομικές προκλήσεις που απαιτούν ενίσχυση των αλυσίδων αξίας, ιδίως σε κρίσιμους τομείς όπως η τεχνητή νοημοσύνη, οι ημιαγωγοί και οι υπερπροηγμένες και ψηφιακές τεχνολογίες. Η Ένωση πρέπει επίσης να αντιμετωπίσει τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων σε αυτούς τους στρατηγικούς τομείς και να ηγηθεί της ανάπτυξης νέων πολιτικών για την επίτευξη και την ανάπτυξη επιδραστικών τεχνολογικών λύσεων που να μπορούν να ωφελήσουν την κοινωνία εν γένει. Στο πλαίσιο αυτό, οι πολιτικοί ηγέτες υπογράμμισαν ότι η επιστήμη και η καινοτομία διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην αλλαγή της πορείας των γεγονότων.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν προωθήσει ενεργά τις πολιτικές έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) μέσω διαδοχικών προγραμμάτων-πλαισίων Ε&Κ και του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας, με δραστηριότητες αφιερωμένες στην προώθηση της επιχειρηματικότητας, των νεοφυών επιχειρήσεων, των ΜμΕ, των επεκτεινόμενων επιχειρήσεων και των συμπράξεων με τη βιομηχανία στον τομέα της Ε&Κ. Ως αποτέλεσμα, η Ένωση έχει κερδίσει την αναγνώριση για την αριστεία της στον τομέα της Ε&Κ, χάρη σε παράγοντες όπως η ποιότητα, η πρωτοτυπία, ο αντίκτυπος και η συμβολή. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν οδηγεί κάθε επιστημονική έρευνα σε καινοτομίες που παράγουν αξία για την κοινωνία και δεν ανταποκρίνεται κάθε ερευνητική δραστηριότητα στις πολιτικές προτεραιότητες. Ωστόσο, η μεγιστοποίηση του αντικτύπου των αποτελεσμάτων της έρευνας αποτελεί αναμφισβήτητο κρίσιμο βήμα για τη δημιουργία βιώσιμης οικονομίας που θα ενισχύει την κοινωνία και την ευημερία των πολιτών. Ως εκ τούτου, η θέσπιση ισχυρών λύσεων για την αντιμετώπιση των χρηματοδοτικών και κανονιστικών εμποδίων στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας θα πρέπει να αποτελεί ευρωπαϊκή στρατηγική προτεραιότητα.

Υπό την τσεχική Προεδρία, το Συμβούλιο της ΕΕ εξέδωσε σύσταση σχετικά με τις κατευθυντήριες αρχές για την αξιοποίηση της γνώσης. Αυτή η σύσταση του Συμβουλίου περιλαμβάνει ένα σύνολο 24 κατευθυντήριων αρχών σε τομείς όπως η αξιοποίηση της γνώσης στην πολιτική Ε&Κ, οι δεξιότητες και οι ικανότητες, τα κίνητρα, η διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας, η συνάφεια με τα συστήματα δημόσιας χρηματοδότησης, η μάθηση από ομοτίμους, οι αριθμητικοί δείκτες, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση. Το φάσμα των φορέων και των δραστηριοτήτων είναι ευρύ, καθώς αφορά ολόκληρο το οικοσύστημα Ε&Κ, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών υπεύθυνων χάραξης πολιτικής, με έμφαση στη σημασία της ανάπτυξης επιχειρηματικών πρακτικών και δεξιοτήτων, καθώς και στην ανάγκη αύξησης του αντικτύπου της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας. Η σύσταση προωθεί επίσης επιχειρηματικές προσεγγίσεις με έμφαση στη χρήση και την επαναχρησιμοποίηση των γνώσεων για την αύξηση του αντικτύπου και βασίζεται στη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων και την ενεργό συμμετοχή τους σε δραστηριότητες αξιοποίησης.

Ωστόσο, η ΕΕ αντιμετωπίζει δυσκολίες όσον αφορά την αξιοποίηση της έρευνας και τη δημιουργία κοινωνικής και οικονομικής αξίας από τη γνώση. Είναι αναγκαίο να συνδεθούν διάφορα πεδία και τομείς και να μετατραπούν τα δεδομένα, η τεχνογνωσία και τα αποτελέσματα της έρευνας σε βιώσιμα προϊόντα, υπηρεσίες, λύσεις και πολιτικές που να φτάνουν αποτελεσματικά στην αγορά και να ωφελούν την κοινωνία. Δύο κύρια αλληλένδετα στοιχεία εμποδίζουν την αξιοποίηση της γνώσης εντός της ΕΕ: το πέρασμα από την επονομαζόμενη «κοιλιάδα του θανάτου» και η αντιμετώπιση του «παράδοξου της καινοτομίας». Και τα δύο παρεμποδίζουν την αύξηση της κοινωνικής αξίας και του αντικτύπου των επενδύσεων Ε&Κ. Τα βασικά καθήκοντα της δημιουργίας γέφυρας για το πέρασμα από την «κοιλιάδα του θανάτου» και της επιτυχούς αντιμετώπισης του «παράδοξου της καινοτομίας» αποτελούν σημαντικά ορόσημα για την αναζωογόνηση της οικονομικής ευημερίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την επίτευξη ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας και την ενθάρρυνση της εφαρμογής καινοτόμων λύσεων στις παγκόσμιες προκλήσεις.

Οι κατευθυντήριες αρχές της ΕΕ για την αξιοποίηση της γνώσης στην πολιτική Ε&Κ έχουν ως σκοπό να διασφαλίσουν ότι οι δημόσια χρηματοδοτούμενες δραστηριότητες λαμβάνουν υπόψη την ευρύτερη δυνατή κοινωνική χρήση και αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας που παράγονται από τις δραστηριότητες Ε&Κ, αυξάνοντας παράλληλα την ευαισθητοποίηση και λαμβάνοντας υπόψη ζητήματα κυριαρχίας, εξασφαλίζοντας τη συμμετοχή όλων των φορέων του οικοσυστήματος και τη μόχλευση ιδιωτικών επενδύσεων. Επιπλέον, το νέο ευρωπαϊκό θεματολόγιο καινοτομίας εισάγει νέες προσεγγίσεις για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των ευρωπαϊκών οικοσυστημάτων καινοτομίας, με έμφαση σε στρατηγικούς τεχνολογικούς τομείς, όπως οι περιφερειακές κοιλιάδες καινοτομίας, που απαιτούν κοινές στρατηγικές αξιοποίησης της γνώσης.

Οι υπουργοί καλούνται να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά με τα εξής ερωτήματα:

1. Ποιες είναι οι κύριες προκλήσεις όσον αφορά την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας για την αναζωογόνηση της βιομηχανίας και της οικονομίας της ΕΕ;
2. Πώς μπορούμε να διασφαλίσουμε ότι η αξιοποίηση της έρευνας και της καινοτομίας ανταποκρίνεται στις ενωσιακές και εθνικές προτεραιότητες (π.χ. στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση) σύμφωνα με τις ανάγκες των πολιτών;
3. Ποια εθνικά μέτρα έχετε εφαρμόσει για την προώθηση της αξιοποίησης της έρευνας από την πλευρά της ζήτησης (π.χ. δημόσιες συμβάσεις, πρότυπα, ευαισθητοποίηση των πολιτών) και ποια προγράμματα δεξιοτήτων και μάθησης που να επιτρέπουν την κατανόηση της διαδικασίας αξιοποίησης της γνώσης και από τη σκοπιά της βιομηχανίας;
